

Analiza funkcjonalna wykład

Roman Pol

10 marca 2013

Notatki Grzegorza Bokoty

Jeśli ktoś uważa, że czegoś brakuje (np rysunków, nie umiem ich szybko texować) to proszę o informacje. Największą szansę na uwzględnienie mają gotowe kawałki kodu. W wypadku rysunku wystarczy on w jakiejś formie. Postaram się wtedy stexować.

Spis treści

1 Przestrzenie Banacha i ograniczone operatory liniowe	2
1.1 Rzeczywiste i zespolone przestrzenie liniowe	2
1.2 Przestrzenie unormowane	2
1.2.1 Przykłady przestrzeni unormowanych	2
1.2.2 Metryka generowana przez normę	2
1.2.3 Przestrzeń funkcji ciągłych	2
1.3 Twierdzenie Hahna-Banacha	3
1.4 Twierdzenie o reprezentacji Riesz dla nieujemnych funkcjonałów liniowych na $C[a,b]$	5
1.5 Ograniczone operatory liniowe	6

1 Przestrzenie Banacha i ograniczone operatory liniowe

1.1 Rzeczywiste i zespolone przestrzenie liniowe

Niech \mathbb{K} oznacza ciało liczb rzeczywistych \mathbb{R} lub \mathbb{C} liczb zespolonych.

Niech X będzie przestrzenią liniową nad \mathbb{R} lub \mathbb{C} . Niech $A, B \subset X$, $s, t \in \mathbb{K}$ wtedy:

$$sA + tB = \{su + tv : u \in A, v \in B\}$$

$u_1, \dots, u_n \in X$. $\text{lin}\{u_1, \dots, u_n\} = \mathbb{K}u_1 + \dots + \mathbb{K}u_n$ gdzie $\mathbb{K}u = \{tu : t \in \mathbb{K}\}$

Niech $g : X_{\mathbb{R}} \rightarrow \mathbb{R}$ funkcjonal liniowy. Wówczas $f : X \rightarrow \mathbb{C}$, $f(x) = g(x) - ig(ix)$, f jest liniowe ($f(\alpha x) = \alpha f(x)$). Wówczas $\text{Ker } f = \text{Ker } g \cap i\text{Ker } g$

1.2 Przestrzenie unormowane

X – przestrzeń liniowa nad \mathbb{K} . Normą nazywamy funkcję $\|\cdot\| : X \rightarrow [0, +\infty)$ taką, że:

- i. $\|x\| = 0 \Leftrightarrow x = 0$
- ii. $\|\alpha x\| = |\alpha| \|x\|$, $\alpha \in \mathbb{K}, x \in X$
- iii. $\|x + y\| \leq \|x\| + \|y\|$

$(X, \|\cdot\|)$ – przestrzeń unormowana jest przestrzenią liniową nad X z normą $\|\cdot\|$

1.2.1 Przykłady przestrzeni unormowanych

$(l_{\infty}(S, \mathbb{K}), \|\cdot\|_{\infty})$: Niech S będzie zbiorem. Wtedy $l_{\infty}(S, \mathbb{K})$ jest zbiorem funkcji ograniczonych $X : S \rightarrow \mathbb{K}$ z dodawaniem i mnożeniem przez skalary po współrzędnych.

Niech $\|X\|_{\infty} = \sup\{|x(s)| : s \in S\} < \infty$.

Przyjmujemy $(l_{\infty}, \|\cdot\|_{\infty}) = (l_{\infty}(\mathbb{N}, \mathbb{C}), \|\cdot\|_{\infty})$ – przestrzeń ciągów zespolonych z normą „supremum”.

$(c_0, \|\cdot\|)$: podprzestrzeń $(l_{\infty}, \|\cdot\|)$ złożona z ciągów zespolonych zbieżnych do zera.

$(l_1, \|\cdot\|_1)$: przestrzeń ciągów zespolonych $x = (x_1, x_2, \dots)$, że szereg $\sum_n x_n$ jest zbieżny bezwzględnie. $\|x\|_1 = \sum_n |x_n|$

1.2.2 Metryka generowana przez normę

Niech $(X, \|\cdot\|)$ będzie przestrzenią z normą. Metrykę w tej przestrzeni definiujemy wzorem: $d(x, y) = \|x - y\|$.

Mówiąc o topologii w $(X, \|\cdot\|)$ mamy na myśli topologię wyznaczoną przez metrykę.

Zdefiniujmy dwa przydatne oznaczenia:

$B_X = \{x \in X : \|x\| \leq 1\}$ – Kula jednostkowa domknięta

$S_X = \{x \in X : \|x\| = 1\}$ – Sfera jednostkowa

Oczywiście można przesuwac je w przestrzeni. Dla $x \in X$ i $r \in \mathbb{K}$ $x + rB_X = \{y \in X : d(x, y) \leq r\}$ jest domkniętą kulą o promieniu r i środku w x .

1.2.3 Przestrzeń funkcji ciągłych

$(C_b(S, \mathbb{K}), \|\cdot\|_{\infty})$

Niech S będzie przestrzenią topologiczną, $C_b(S, \mathbb{K}) = \{x \in l_{\infty}(S, \mathbb{K}) : x \text{ jest ciągła}\}$

$C_b(S, \mathbb{K})$ jest domkniętą w $l_{\infty}(S, \mathbb{K})$. Jeśli S zwarta, to $(C(S), \|\cdot\|_{\infty}) := (C_b(S, \mathbb{R}), \|\cdot\|_{\infty})$

W unormowanej przestrzeni $(X, \|\cdot\|)$ odległość wektora $x \in X$ i zbioru $A \subset X$ dana jest wzorem $\text{dist}(x, A) = \inf\{\|x - y\| : y \in A\}$

Lemat 1.2.4. $(X, \|\cdot\|)$ – unormowana nad ciałem \mathbb{K} . $Y \subset X$ podprzestrzeń liniowa domknięta. $u \in X \setminus Y$

- (i) $\|y + \lambda u\| \geq |\lambda| \cdot \text{dist}(u, Y)$, $y \in Y, \lambda \in \mathbb{K}$
- (ii) $y_n \in Y, \lambda_n \in \mathbb{K} (\exists z \in X : y_n + \lambda_n u \rightarrow z) \Leftrightarrow (\exists y \in Y \exists \lambda \in \mathbb{K} : y_n \rightarrow y, \lambda_n \rightarrow \lambda)$
- (iii) $Y + \mathbb{K}u$ przestrzeń domknięta w X

Dowód. (i) $y \in Y$ i $\lambda \in \mathbb{K} \setminus \{0\}$ mamy $\|y + \lambda u\| = |\lambda| \cdot \|u - \frac{-y}{\lambda}\| \geq |\lambda| \cdot \text{dist}(u, Y)$.

(ii) \Rightarrow . Niech $y_n + \lambda_n u \rightarrow z$ wtedy $(y_n + \lambda_n u)_n$ jest ciągiem Cauchego. Z (i) wynika, że $(\lambda_n)_n$ też jest ciągiem Cauchego. $(\|(y_n + \lambda_n u) - (y_m + \lambda_m u)\| = \|(y_n - y_m) - (\lambda_n - \lambda_m)u\| \geq |\lambda_n - \lambda_m| \text{dist}(u, Y))$ Z zupełności $\mathbb{K} : \lambda_n \rightarrow \lambda$. Zatem: $\lambda_n u \rightarrow \lambda u$ co oznacza $y_n \rightarrow z - \lambda u$. Ponieważ Y jest domkniętą podprzestrzenią to $y = z - \lambda u \in Y$

(iii) Wynika natychmiast z (ii). □

Twierdzenie 1.2.5. $(X, \|\cdot\|)$ – przestrzeń unormowana nad ciałem \mathbb{K} .

- (i) Jeśli $Y \subset X$ – domknięta, liniowa, $Z \subset X$ skończenie wymiarowa to $Y + Z$ jest domknięta.
- (ii) Jeśli X jest n -wymiarowa, to $(X, \|\cdot\|)$ jest linowo-homeomorficzna z $(\mathbb{K}^n, \|\cdot\|_{\max})$.

Dowód. (i) $Z = \mathbb{K}u_1 + \dots + \mathbb{K}u_n$, $Y + Z = (Y + \mathbb{K}u_1) + (\mathbb{K}u_2 + \dots + \mathbb{K}u_n)$ wynika przez indukcję z lematu 1.2.4.

(ii) u_1, \dots, u_n – baza w przestrzeni liniowej X , $X_i = \text{lin}\{u_1, \dots, u_i\}$
 $X_i + \mathbb{K}u_{i+1}$, to z Lematu: jeśli $y_n \in X_i$ to $y_n + \lambda_n u_{i+1} \rightarrow z \Leftrightarrow y_n \rightarrow y_0, \lambda_n \rightarrow \lambda_0$ Zatem przez indukcję (po m – to są indeksy) $(\lambda_1^m u_1 + \dots + \lambda_k^m u_k \rightarrow z \text{ w } X_k) \Leftrightarrow \lambda_j^m \rightarrow \lambda_j, \forall j \leq k$
 Zatem: jeśli $T : X \rightarrow \mathbb{K}^n$ jest izomorfizmem $T(\lambda_1 u_1 + \dots + \lambda_n u_n) = (\lambda_1, \dots, \lambda_n)$ to T jest homeomorfizmem. □

Twierdzenie 1.2.6 (Lemat Riesza). Y – domknięta podprzestrzeń przestrzeni unormowanej $(X, \|\cdot\|)$ $Y \neq X$, $\varepsilon > 0$. Wówczas istnieje $x \in S_X$ taki, że $\text{dist}(x, Y) \geq 1 - \varepsilon$

Dowód. Niech $u \in X \setminus Y$. $\text{dist}(u, Y) = \delta > 0$. $\varepsilon > 0$ ustalony, $\varepsilon \in (0, 1)$, wybieramy $\eta > 0$ takie, że $\frac{\delta}{\delta + \eta} = 1 - \varepsilon$. Istnieje $v \in Y$ takie, że: $\delta \leq \|u - v\| \leq \delta + \eta$. Niech $x = \frac{u - v}{\|u - v\|} \in S_X$ Niech $y \in Y$, $\|x - y\| = \left\| \frac{u - v}{\|u - v\|} - y \right\| = \frac{1}{\|u - v\|} \|u - v - \|u - v\| y\| = \frac{1}{\|u - v\|} \|u - (v + \|u - v\| y)\| \geq \frac{\text{dist}(u, Y)}{\|u - v\|} \geq \frac{\delta}{\delta + \eta} = 1 - \varepsilon$ □

Wniosek 1.2.7. W każdej nieskończenie wymiarowej przestrzeni unormowanej $(X, \|\cdot\|)$ istnieją wektory $x_1, x_2, \dots \in S_X$ takie, że $\|x_i - x_j\| \geq \frac{1}{2}$ dla $i \neq j$.

Dowód. Niech y_1, y_2, \dots będą liniowo niezależne. Wtedy $Y_i = \text{lin}\{y_1, \dots, y_i\}$ są domknięte. Z lematu Riesza istnieje $x_{i+1} \in Y_{i+1} \cap S_X$ takie, że $\text{dist}(x_{i+1}, Y_i) \geq \frac{1}{2}$. Jednocześnie $Y_i \subset Y_{i+1}$ Czyli dla x_1, x_2, \dots mamy $\|x_i - x_j\| \geq \frac{1}{2}$ gdy $j < i$ □

1.3 Twierdzenie Hahna-Banacha

Twierdzenie Hahna-Banacha mówi o przedłużaniu ciągłych funkcji liniowych z podprzestrzeni na całe przestrzenie.

Twierdzenie 1.3.1. $(X, \|\cdot\|)$ – przestrzeń unormowana nad \mathbb{K} . Funkcjonał liniowy $f : X \rightarrow \mathbb{K}$ jest ciągly wtedy i tylko wtedy, gdy $\ker f$ jest domkniętą podprzestrzenią X .

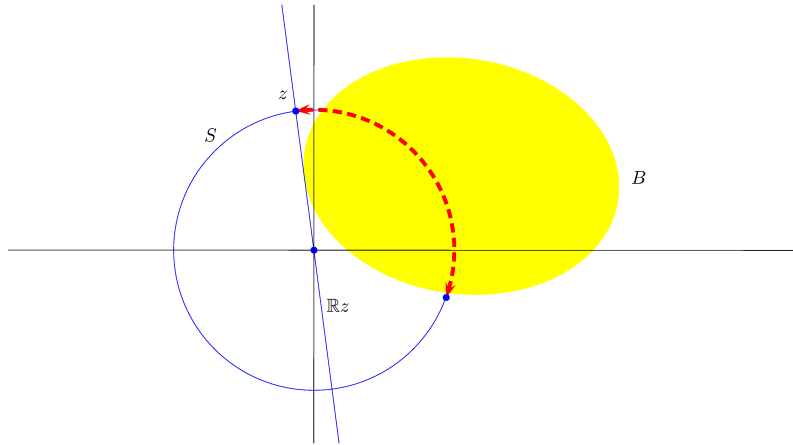
Dowód. $\Rightarrow \ker f = f^{-1}(\{0\})$ - domknięte

\Leftarrow Jeśli $f = 0$ - trywialne. Dla $f \neq 0$ weźmy $u \in X \setminus \ker f$, $f(u) = 1$. $\ker f \oplus \mathbb{K}u = X$ Niech $x_n \rightarrow x_0$ w X . Wtedy $x_n = y_n + \lambda_n u$ dla $y_n \in \ker f$. Wiemy, że $\exists y_0 \in \ker f$, $x_0 \in \mathbb{K}$ takie, że $y_n \rightarrow y_0$, $\lambda_n \rightarrow \lambda_0$ i $x_0 = y_0 + \lambda_0 u$ wtedy $f(x_n) = \lambda_n \rightarrow \lambda_0 = f(x_0)$ co pokazuje, że f jest ciągła. \square

Przypomnienie definicji: $(X, \|\cdot\|)$ - przestrzeń unormowana. Zbiór $C \subset X$ jest wypukły wtedy i tylko wtedy gdy $\forall x_1, \dots, x_n \in C$, $t_1, \dots, t_n \in [0, 1]$ takich, że $\sum_i t_i = 1$ to $\sum_i t_i x_i \in C$

Uwaga 1.3.2. $(\mathbb{R}^2, \|\cdot\|_{\max})$. Niech $B \subset \mathbb{R}^2$ - otwarty, wypukły zbiór taki, że zero nie należy do B . Wtedy, w \mathbb{R}^2 istnieje prosta przechodząca przez zero i omijająca B

Dowód. Rzeczywiście. Niech $S = \{(t_1, t_2) \in \mathbb{R}^2; t_1^2 + t_2^2 = 1\}$
 $p : \mathbb{R}^2 \setminus \{0\} \rightarrow S$ $p(t_1, t_2) = \frac{(t_1, t_2)}{\sqrt{t_1^2 + t_2^2}}$; $p(B)$ - jest zbiorem otwartym, spójny zbiór w S otwarty łuk bez żadnych punktów antypodalnych. Niech z będzie na brzegu $p(B)$ wtedy prosta $\mathbb{R}z$ jest rozłączna z B . \square

Rysunek 1: Przykład do uwagi 1.3.2
 $p(B)$ jest reprezentowane przez czerwoną przerywaną linię.

Uwaga 1.3.3. Hiperpłaszczyzna (ang. hyperplane) H w przestrzeni unormowanej $(X, \|\cdot\|)$ jest zbiorem $H = x + Y$. Gdzie Y jest podprzestrzenią liniową X kowymiaru 1. Jeśli Y jest linowe, to \overline{Y} też. Zatem H jest domknięta lub gęsta w X . Skoro $\overline{H} = x + \overline{Y}$ i kowymiar $Y = 1$, to albo $\overline{Y} = Y$ albo $\overline{Y} = X$.

Twierdzenie 1.3.4 (S. Mazur). Niech $(X, \|\cdot\|)$ przestrzeń unormowana. $L \subset X$ - podprzestrzeń liniowa. $C \subset X$ otwarty wypukły zbiór w X rozdzielną z L . Wtedy istnieje zamknięta hiperpłaszczyzna H zawierająca L rozdzielną z C .

Dowód. Niech \mathcal{L} będzie rodziną wszystkich podprzestrzeni liniowych X zawierających L i rozłącznych z C . Wtedy $L \in \mathcal{L}$. Jeśli $\varphi \subset \mathcal{L}$ jest łańcuchem w (\mathcal{L}, \subseteq) , wtedy $\bigcup \varphi \in \mathcal{L}$. Z Lematu Kuratowskiego-Zorna istnieje element maksymalny M w (\mathcal{L}, \subseteq) .

(A) Jeśli $(X, \|\cdot\|)$ jest nad \mathbb{R} . Wtedy M jest domkniętą hiperpłaszczyzną. Domkniętość M : $M \in \mathcal{L}$ więc $\overline{M} \in \mathcal{L}$ więc z maksymalności $M = \overline{M}$. Kowymiar $M = 1$ przypuśćmy przeciwnie. Wówczas istnieje przestrzeń liniowa $E \subset X$ taka, że $\dim E = 2$ i $E \cap M = \{0\}$ Wtedy $B = (C + M) \cap E$ nie zawiera 0. B jest zbiorem wypukłym i otwartym w E (z konstrukcji B w powyższym wierszu). Więc istnieje $F \subset E$ - jednowymiarowa podprzestrzeń taka, że $B \cap F = \emptyset$. Wtedy $(M + F) \cap C = \emptyset$ ($m + f = c$, $c - m = f$, $c - m \in M + C$ nie możliwe). Zatem $M + F \in \mathcal{L}$ i $M + F$ jest ściśle większe od M w sensie inkluzji.

- (B) $(X, \|\cdot\|)$ jest nad \mathbb{C} . Rozważmy $X_{\mathbb{R}}$ opisaną w (A), wtedy M jest hiperpłaszczyzną w $X_{\mathbb{R}}$.
Zatem $H = M \cap iM$ jest hiperpłaszczyzną w X , rozdzielną z C . $L \subset H$ ponieważ $iL = L$.

□

Twierdzenie 1.3.5 (Hahn–Banach). $(X, \|\cdot\|)$ – przestrzeń unormowana nad \mathbb{K} . Niech $Y \subset X$ będzie podprzestrzenią liniową i $f : Y \rightarrow \mathbb{K}$ będzie odwzorowaniem liniowym takim, że $|f(y)| \leq \|y\|$ dla $y \in Y$. Wtedy istnieje funkcjonal liniowy $\tilde{f} : X \rightarrow \mathbb{K}$ taki, że $\tilde{f}|_Y = f$ i $|\tilde{f}(x)| \leq \|x\|$

Dowód. Jeśli $f = 0$ to $\tilde{f} = 0$. Jeśli $f \neq 0$ to weźmy $u \in Y$ takie, że $f(u) = 1$.

Niech $C = \{x \in X : \|x - u\| < 1\}$. Pokażemy, że $C \cap \ker f = \emptyset$.

Weźmy $y \in Y$. $|f(y) - f(u)| = |f(y - u)| \leq \|y - u\|$. Jeśli $y \in C$ to $f(y) \neq 0$. Z twierdzenia Mazura (1.3.4) istnieje w X hiperpłaszczyzna H taka, że $\ker f \subset H$ i $H \cap C = \emptyset$. Kontynuując dowód, ponieważ $u \in C$ to $u \notin H$ więc $X = H \oplus \mathbb{K}u$. Niech $\tilde{f}(x + \lambda u) = \lambda$ dla $x \in H$ i $\lambda \in \mathbb{K}$. Wtedy \tilde{f} jest przedłużeniem f .

Ponadto, wiemy, że $\|x + \lambda u\| \geq |\lambda| = |\tilde{f}(x + \lambda u)|$ Co znaczy, że $\|x\| \geq |f(x)|$ dla $x \in X$ □

Uwaga 1.3.6. Niech $(X, \|\cdot\|)$ – unormowana przestrzeń rzeczywista. Niech $Y \subset X$ będzie podprzestrzenią liniową. $C \subset X$ – otwarty wypukły podzbiór X taki że $C \cap Y \neq \emptyset$ Niech $f : Y \rightarrow \mathbb{R}$ funkcjonal liniowy taki, że f jest dodatni na $C \cap Y$. Wtedy istnieje $\tilde{f} : X \rightarrow \mathbb{R}$ który jest przedłużeniem f i \tilde{f} jest ściśle dodatni na C .

Dowód. Będziemy używać twierdzenia Mazura: Niech $L = Y \cap \ker f$ wtedy $L \cap C = \emptyset$. Istnieje hiperpłaszczyzna H w X taka, że $L \subset H$ i $H \cap C = \emptyset$. Weźmy $u \in C \cap Y$. Wtedy $Y = \ker f \oplus \mathbb{R}u$ i $X = H \oplus \mathbb{R}u$. Zdefiniujmy $\tilde{f}(h + \lambda u) = \lambda f(u)$. I jest dobrze. □

1.4 Twierdzenie o reprezentacji Riesza dla nieujemnych funkcjonałów liniowych na $C[a, b]$

$C[a, b]$ – przestrzeń funkcji ciągłych na $[a, b]$ w \mathbb{R} .

Liniowy funkcjonal $\varphi : C[a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ jest nieujemny jeśli $\varphi(f) \geq 0$ dla $f \geq 0$

Twierdzenie 1.4.1 (F. Riesz). Niech $\varphi : C[a, b] \rightarrow \mathbb{R}$ liniowy, nieujemny funkcjonal. Istnieje wtedy miara Borelowska μ na $[a, b]$ taka, że $\varphi(f) = \int_{[a, b]} f d\mu$ dla $f \in C[a, b]$

Dla ułatwienia skupimy się teraz na $[a, b] = [0, 1]$

Lemat 1.4.2. Niech $F : [0, 1] \rightarrow [0, +\infty)$ będzie funkcją niemalejącą. Niech $F_t(t) = \lim_{s \rightarrow t-} F(s)$ dla $t \in [0, 1]$. Istnieje wtedy miara Borelowska μ na $[0, 1]$ i taka, że $\mu([0, t)) = F_t(t)$ i $\mu([0, 1]) = F(1)$

Dowód. Niech $G : [0, F(1)] \rightarrow [0, 1]$ będzie funkcją zdefiniowaną wzorem: $G(y) = \inf\{x : F(x) \geq y\}$. Jak łatwo zauważyć funkcja G jest niemalejąca oraz $[0, F_t(t)) \subset G^{-1}[0, t) \subset [0, F_t(t)]$. Zdefiniujmy μ na $[0, 1]$ przez $\mu(A) = \lambda(G^{-1}(A))$ gdzie λ jest miarą Lebesguea. □

Uwaga 1.4.3. Niech $I = [0, 1]$, $\psi : l_{\infty}(I, \mathbb{R}) \rightarrow \mathbb{R}$ liniowy, nieujemny funkcjonal. Istnieje wtedy przeliczalny zbiór $J \subset I$ i miara Borelowska μ na I taka, że $\psi(\chi_{[0, t)}) = \mu[0, t)$ $\psi(\chi_{[s, t)}) = \mu[s, t)$ i $\psi(\chi_{[0, 1]}) = \psi(1) = \mu(0, 1)$

Dowód. Niech $F(t) = \psi(\chi_{[0, t)})$ dla $t < 1$ i $F(1) = \psi(1)$. Jeśli $s < t$ to $\chi_{[0, s)} \leq \chi_{[0, t)}$ więc $\psi(\chi_{[0, s)}) \leq \psi(\chi_{[0, t)})$ Ponieważ ψ jest nieujemne to F jest niemalejąca i mamy μ jak w poprzednim lemacie (1.4.2).

Niech $J = \{t : F_t(t) < F(t)\}$ – zbiór punktów skoku jest przeliczalny. Wtedy μ i J mają takie własności jakie chcieliśmy. □

Uwaga 1.4.4. Niech $\varphi : C[0, 1] \rightarrow \mathbb{R}$ jest liniowym, nieujemnym funkcjonalem i $\varphi \neq 0$ wtedy $\varphi(f) > 0$ dla każdego $f > 0$

Dowód. Każdą funkcję $u \in C[0, 1]$ można przedstawić jako różnicę $u = u^+ - u^-$ nieujemnych funkcji ciągłych $u^+ = \max(u, 0)$ i $u^- = \max(-u, 0)$. Dlatego, jeśli $\varphi \neq 0$ istnieje $v \geq 0$ dla którego $\varphi(v) > 0$. Weźmy $f > 0$ gdzie $\inf f = \delta > 0$. Mamy $\frac{\delta}{\|v\|}v \leq f$. Z liniowości φ mamy $\varphi(f) \geq \frac{\delta}{\|v\|}\varphi(v) > 0$ \square

Dowód twierdzenia Riesz. $\varphi : C[0, 1] \rightarrow \mathbb{R}$, nieujemny, liniowy funkcjonał. $(C[0, 1], \|\cdot\|_\infty) \subset (l_\infty(I, \mathbb{R}), \|\cdot\|_\infty)$ $C = \{u \in l_\infty(I, \mathbb{R}) : \inf_{t \in I} u(t) > 0\}$ – zbiór wypukły i otwarty. $C \cap C[0, 1] = \{f \in C[0, 1] : f > 0\}$.

$\varphi : C[0, 1] \rightarrow \mathbb{R}$ liniowy nieujemny wtedy φ jest dodatnie na $C \cap C[0, 1]$. Z Uwagi 1.3.6. istnieje ciągle liniowe rozszerzenie $\psi : l_\infty(I, \mathbb{R}) \rightarrow \mathbb{R}$ dodatni na C .

Zauważmy: jeśli $v \geq 0$ ($v \in l_\infty(I, \mathbb{R})$) wtedy $\psi(v) > 0$. Niech μ będzie miarą jak w Lemacie 1.4.3.

Musimy sprawdzić dla $f \in C[0, 1]$, że $\varphi(f) = \int_{[0, 1]} f d\mu$. Ustalmy $\varepsilon > 0$. Dopóki f jest jednostajnie ciągła możemy zastąpić $[0, 1]$ przez punkty $0 < t_1 < \dots < t_n < 1 [\dots]$

g jest funkcją schodkową

$$g = f(0) \cdot \chi_{[0, t_1)} + \sum_{i=1}^{n-1} f(t_i) \chi_{[t_i, t_{i+1})} + f(t_n) \chi_{[t_n, 1]}$$

Wtedy $\left| \varphi(f) - \int_{[0, 1]} f d\mu \right| = \left| \psi(f) - \psi(g) + \psi(g) - \int_{[0, 1]} f d\mu \right| \leq |\psi(f - g)| + \left| \int_{[0, 1]} g d\mu - \int_{[0, 1]} f d\mu \right| \dots \square$

1.5 Ograniczone operatory liniowe